

Esita xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala nu bara Isirayila bɔnsɔɛ sa e yaxui Babilɔnkae sagoe e xa yunubie xa fe ra. E naxa bu naa konyiya kui ɲɛ wuyaxie bun ma. A rapɔnyɪ si gbɛtɛɛ fan naxa nɔ Yuwifi yaxui singee ra, Yuwifie fa lu nee xa mangɛya bun ma. Yi kitaabui fe falama naxan dangi Perise bɔxi ma Yuwifi ndee xa fe ra, naxee nu xili Morodekayi nun Esita.

Yuwifie xa diine nu sɛriye nde masenma, naxan mu nu rafanxi kaafiri sɛnbɛma nde ma Perise bɔxi ma, naxan nu xili Haman. A nu wama mixi birin xa a xinbi sin bɔxi ma a binyafe ra, kɔnɔ Morodekayi mu nu wama na rabafe, barima a nu na mɔɔli rabama Alatala gbansan nan bɛ. Na kui Yuwifie xa fe mu nu rafanxi a ma, a fa nate tongo a xa e tɔɔɔ.

Kɔnɔ Ala mɛɛnima a xa ɲama ma, a e mali e xa tɔɔɛ kui. Morodekayi taara xa di ginɛma Esita nu bara findi Perise mangɛ gine ra a xa tofanyi nun a xa tinxinyi xa fe ra. Na fe naxa a niya a xa nɔ mangɛ xungbe mayandide a xa a mali yi fe kui. Haman waxɔnfe ɲaaxi mu sɔɔneya, barima Ala nu bara a xa mixi Esita lu Perise mangɛ sɛɛti ma Ala waxɔn waxati ma. Ala xa mangɛya gbo mangɛya birin bɛ. Amina.

Esita xa Taruxui

Mangε gine Fasati tondife mangε Asuyerusu be

¹ Mangε nde nu na naxan nu xili Asuyerusu. A xa mangeya fɔlɔ Inidiya bɔxi nan ma, han a sa dɔxɔ Etiyopi bɔxi ra. Bɔxi keme mɔxɔɲen nun solofere nan nu na a xa nɔe bun ma. ² Na waxati, a nu dɔxɔxi Suse nɛ, a xa mangataa.

³ A xa mangeya ɲe saxan nde, a naxa xulunyi ti a xa mangedie nun a xa walikεe bε. Perise nun Mediya sɔori mangεe, kuntigie, nun bɔxi gominae naxa fa. ⁴ Mangε Asuyerusu naxa a xa naafuli, nun a xa dariye masen e bε xi keme tongo solomasaxan bun ma.

⁵ Na to dangi, mangε naxa xulunyi ti Suseka birin bε a xa tɛtɛ kui. Xi solofere bun ma, banna nun setare birin naxa fa na xulunyi. ⁶ Mangε banxi naxa rafe ki fanyi ra. Dugi fiixεe nun dugi fɔɔrεe nu gbakuxi luuti fiixεe nun luuti gbeelie ra. Dugie gbakuxi luutie ma gbeti xurundεe ra. Na birin nu xirixi gεmε dɔxɔxi tofanyie ra. Xεema kibanyi nun gbeti kibanyi tofanyie nu na. Bɔxi gbaata nu yailanxi gεmε tofanyi mɔɔli mɔɔlie ra. ⁷ Mangε naxa weni gbegbe itaxun mixie ma, e xa na min xεema pɔɔti mɔɔli wuyaxie kui. ⁸ Weni xasabi naxan e kenen, e naxa na min, barima mangε nu bara a xa walikεe yamari, e xa mixie waxɔnfe raba.

⁹ Mangε gine Fasati fan naxa xulunyi ti ginεe bε mangε Asuyerusu xa banxi kui.

¹⁰ Xulunyi xi solofere nde, mangε Asuyerusu to siisi weni ra, a naxa a xa batula solofere xili. Yi xεmε solofere nu xili Mehuman, Bisita, Xarabona, Bigita, Abagita, Setari, nun Karakasi.

11 Mange naxa a fala e be, e xa fa mange gine Fasati ra a xon ma. A xa a maxiri a fanyi ra, mange gine tonxuma xa doxo a xun ma, alako nama nun mangedi birin xa a xa tofanyi to. Gine tofanyi nan nu na Fasati ra. 12 Kono mange gine Fasati naxa tondi mange xa yaamari ra, xerae naxan masen a be. Na naxa mange xono ki fanyi.

13 Awa, mange naxa a xa lonnila solofere xili naxee nu seriye nun naamunyi kolon a fanyi ra. 14 Yi mangedi solofere nan ya: Kasena, Setara, Adamata, Tarasisi, Meresi, Marasena, nun Memukan. Yi Mediyakae nun Perisekae tide nu gbo birin be, barima e tan nan nu na mange seeti ma. 15 Mange naxa e maxorin, «N tan mange Asuyerusu bara xerae rasiga mange gine Fasati ma a xa fa, kono a bara tondi n ma yaamari suxude. Seriye ki ma, a lanma n xa munse raba a ra?»

16 Memukan naxa a masen mange nun mangedi be, «Mange gine Fasati mu fe jaaxi rabaxi i tan mange gbansan xa ra, a man bara fe jaaxi raba mangedi nun namae ra naxee na i xa mangeya bun ma. 17 Ginee na a me temui naxe, mange gine bara a xa mori matandi, boxi ginee birin fan luma ne e xa morie matandi ra. Ginee a falama ne, «Mange Asuyerusu xera rasiga ne mange gine Fasati ma a xa fa, kono a mu tin.» 18 Perise nun Mediya mangedi xa ginee na yi fe me temui naxe, e fan tondima ne e xa morie binyade. Na na raba marapaaxui nun binyatarepa mu nonma. 19 Mange, xa i bara tin, a lanma i xa mange gine Fasati yamari a naxa fa i yire sonon. Gine gbete tongo naxan fisa a be,

na xa findi mange gine ra. Na yaamari xa sebe Perisekae nun Mediyakae xa seriye kui, naxan mu noma masarade. ²⁰ Gine birin na yi yaamari xungbe me i xa mangeya bun ma, e fama ne e xa morie binyade ki fanyi ra, kelife gine xuri ma, han gine xungbe.»

²¹ Na marasi naxa rafan mange nun mangedie ma. Asuyerusu naxa a raba alo Memukan a fala ki naxe. ²² A naxa bataaxe rasanba a xa boxi birin ma e gbe sebeli ra nun e yete bari xui ra. Na kxedi naxe a xeme birin xa findi denbaya xunyi ra, a nun a xa denbaya mixi birin xa a bari xui fala.

2

Esita findife mange gine ra

¹ Na dangi xanbi, mange boje naxa goro. A naxa ratu mange gine Fasati xa fe rabaxi ma, a nun a yete nate naxan tongoxi a xa fe ra. ² Mange xa batulae naxa a fala a be, «Ginedimedi tofanyi ndee xa fen i be. ³ Yaamari fi i xa boxi birin ma, e xa fa ginedimedi tofanyie birin na i xa mangataa Suse. E xa lu i xa ginee xa banxi kui. Hege, i xa walike banaxi naxan menima i xa ginee ma, na xa a jengi sa e xon ma, alako nde xa sa e xa tofanyi xun ma. ⁴ Gine naxan na rafan i ma e ya ma, na xa findi mange gine Fasati joxoe ra.» Yi woyenyi naxa mange kenene, a naxa na raba.

⁵ Yuwifi nde nu na Suse naxan nu xili Morodekayi. A findi Yayiri xa di nan na, Simeyi xa mamadi, Kisu tolobite kelife Bunyamin bonsoe ma. ⁶ Babilon mange Nebukadansari nan fa a ra konyiya kui, a nun Yudaya mange Yekoniya nun

Isirayilaka gbetee. ⁷ Morodekayi baba xunya xa di gine Hadasa, e nu naxan ma Esita, a nu na Morodekayi nan yi ra, kabi a baba nun a nga faxesa temui. A naxa a xuru, a a findi a xa di ra. Ginedimedi tofanyi nan nu a ra.

⁸ Mange xa yaamari to masen a xa boxi mixie be, e naxa fa di gine wuyaxi ra Hege xon ma Suse. Esita nu na e ya ma. ⁹ A to rafan Hege ma, Hege naxa fate ratofan ture, donse fanyi, nun konyi gine solofere so a yi ra. A naxa e yigiya mange xa ginee xa banxi kui dennaxe fan yire birin be.

¹⁰ Esita nu fatanxi bonsoe nun si naxan na, a mu na masen mixi yo be, barima Morodekayi nu bara na tonyi doxo a ma. ¹¹ Loxoe birin Morodekayi nu a makorema mange xa ginee xa banxi ra, a xa Esita xa fe xibaarui kolon.

¹² Na ginee birin naxa kike fu nun firin naba mange xa ginee xa banxi kui. Kike senni bun ma, ture nun labunde mooli ndee nu masoma e ma. Na dangi xanbi, ture nun labunde mooli gbetee nu masoma e ma. Na je keren to kamali, ginee naxa no e yete masende mange be. ¹³ Ginee ne sigama mange xon ma, e wa sese xanife e xun ma, e nu na soma ne e yi ra. ¹⁴ Ginee nu soma mange xonyi nunmare temui ne, e fa gbilen mange xa ginee xa banxi firin nde kui. Menni mange xa konyi banaxi Saasagasi nu menima e ma. Na xanbi e mu gbilenma mange xonyi, fo naxan na a kenene e ya ma, a na xili.

¹⁵ Abixayili xa di Esita, Morodekayi naxan xuruxi, na xa temui to a li sigafe ra mange xonyi, a mu sese xanin a xun ma fo mange xa walike Hege naxan fala a be. Esita nu rafan mixi birin

ma. ¹⁶ E naxa Esita raso mange Asuyerusu xun ma a xa mangeya je solofere nde ra, Tebeti kike fu nde ra. ¹⁷ Esita naxa rafan mange ma dangi ginεe birin na. A xa xanunteya to lu mange bɔje kui dangi ginεdimεdie birin na, a naxa a findi mange ginε Fasati jɔxɔε ra. ¹⁸ Mange naxa xulunyi belebele ti Esita bε, a a xa kuntigie nun a xa walikεe birin xili. A na lɔxɔε findi malabui lɔxɔε ra a xa jama bε, a e birin buja mange ki ma.

Morodekayi mange ratangafe

¹⁹ Ginεdimεdie to malan sanya firin nde ra, Morodekayi nu dɔxɔxi mange xa banxi naade ra. ²⁰ Esita mu nu a bɔnsɔε nun a xa mixie xa fe falaxi mixi yo bε, alɔ Morodekayi nu bara a yamari ki naxε. Esita nu luma a xui suxu ra, alɔ a darixi a ra ki naxε kabi a dimεdi temui.

²¹ Lɔxɔε nde Morodekayi nu dɔxɔxi mange xa banxi naade sεeti ma. Bigitana nun Teresi, naxee nu na mange xa banxi sode dε makantafe, e naxa xɔnɔ mange Asuyerusu ma, e fa nate tongo e xa a faxa. ²² Morodekayi to na mε, a naxa a fala mange ginε Esita bε, alako a xa na masen mange bε a xili ra. ²³ Mange to na fe xɔn nafen, a naxa a kolon nɔndi na a ra. A naxa na xεmε firinyie gbaku wuri ma e faxafe ra. Na birin naxa sεbε taruxui buki kui mange ya xɔri.

3

Haman wama Yuwifie faxafe

¹ Na dangi xanbi, mange Asuyerusu naxa Hamεdata Agagaka xa di Haman binya, a a ti

mangēdie birin xun ma. ² Mangē xa mixie birin nu e xinbi sinma Haman bun ma, alō mangē e yamari ki naxē. Kōnō Morodekayi tan nu tondima nē a xinbi sinde a bun ma, a man mu a felenma a bē bōxi ma. ³ Mangē xa mixie naxa Morodekayi maxōrin, «I mangē xa yaamari matandima munfe ra?» ⁴ E nu luma Morodekayi maxōrin na na fe ma, kōnō a mu a tuli matima e ra. Sa na fari, a nu bara a fala e bē a Yuwifi na a ra. Na temui, e naxa na dentēge Haman bē, e xa a mato a naxan nabama.

⁵ Haman to a to Morodekayi mu tinma a xinbi sinde a bun ma, a naxa xōnō ki fanyi. ⁶ A to a kolon, Yuwifi nan Morodekayi ra, a mu tin a tan gbansan xa tōrō de fa. A nu wama a xa mixi birin nan nahalakife fa, Yuwifi naxee birin nu na Asuyerusu xa mangēya bun ma.

⁷ Awa, mangē Asuyerusu xa mangēya jē fu nun firin nde, kike singe, naxan xili Nisan, Haman naxa sematoe maxōrin, a xa a kolon a lanma a xa Yuwifie faxa kike nun lōxōe naxan ma. Sematoe naxa a tō na lanxi kike fu nun firin nde nan ma, naxan xili Adari.

⁸ Na temui Haman naxa a masen mangē Asuyerusu bē, «Si nde na i xa jama ya ma, naxan yensenxi i xa mangēya yire birin. E xa seriye mu luxi alō si gbetee xa seriye, barima e tondima i xa yaamarie yati suxude. A mu lanma e xa sabati i xa bōxi ma. ⁹ Mangē, xa i tinxi, yaamari fi e xa halaki. N tan yati bara tin kōbiri gbeti kole wulu fu fide i xa mixie ma naxee yi wali rakamalima.»

¹⁰ Mangē naxa a xa tōnxuma ba a belexesole ra, a naxa a so Hamadata xa di Haman yi ra,

na Agagaka naxan nu findixi Yuwifie yaxui ra. ¹¹ Mange naxa a fala a be, «I xa i xa kobiri ragata. I man xa i waxonfe raba yi mixie ra.»

¹² Na kike singe, xi fu nun saxan nde, Haman naxa mange xa sebelitie malan, e xa a xa yaamari sebe mange rasimae, boxi gominae, nun si birin mangedie ma. Bataaxe naxa sebe si birin xa sebeli ki ma nun si birin bari xui ra. E naxa nee sebe mange Asuyerusu xili ra. E man naxa mange xa tonxuma foxi sa na keedie ma.

¹³ Xerae naxa siga na keedie ra mangataa yire birin ma. A nu sebexi keedie kui, kike fu nun firin nde, kike naxan xili Adari, na xi fu nun saxan nde, Yuwifi birin xa faxa, dimedi yo, fori yo, diyore yo, gine yo. E sotose birin xa lu mixi gbete be. Yi birin xa raba na loxe ne. ¹⁴ A nu lan ne yi yaamari xa fi mixi birin ma, alako e xa no na rabade na loxe.

¹⁵ Mange xa xerae naxa siga e gi ra alo mange a fala ki naxe. Asuyerusu nun Haman naxa lu yire keren e xa weni min, konso mixi naxee nu na Suse mangataa, e birin boje naxa mini a i.

4

Morodekayi Esita mayandife

¹ Morodekayi to yi fe birin me, a naxa a xa dugi iboo a ma, a sunnun donma ragoro a ma, a te xube maso a fate ma, a mini taa kui a wama a xui itexi ra. ² A naxa siga han mange xonyi, konso a mu no sode, barima sunnun donma kanyi mu daxa sofe naa. ³ Mange xa yaamari to so taa birin kui, Yuwifie naxa wa e xui itexi ra sunnunyi kui.

E naxa sunnun donma ragoro e ma, e te xube maso e fate ma. E naxa na birin naba sunyi kui.

⁴ Esita xa konyi ginεe nun xεme banaxi naxee nu mεenima a ma, e to Morodekayi xa fe fala Esita be, sunnunyi naxa a boje suxu a jaaxi ra. A naxa dugi nde rasanba Morodekayi ma, kono a mu tin a xa sunnun donma ratede a ma. ⁵ Esita naxa Hataki xili, xεme banaxi mange naxan yamari a xa mεeni Esita ma. A naxa a xee Morodekayi xon ma, alako a xa a kolon a sunnunxi fe naxan ma.

⁶ Hataki naxa sa Morodekayi li taa kui mange xa banxi sode de ra. ⁷ Haman naxan naba, a nun a kobiri xasabi naxan laayidi mange be Yuwifie faxafe ra, Morodekayi naxa na birin dentege Hataki be. ⁸ A naxa na bataaxe masen a be naxan xaranxi Suse taa kui Yuwifie faxafe xa fe ra. Morodekayi naxa a fala a be a xa na keedi so Esita yi ra, a man xa dentege sa a be. A nu wama ne Esita xa mange mayandi Yuwifie be, alako a bonsoe naxa toro.

⁹ Hataki naxa gbilen Esita yire, a naxa Morodekayi xa masenyi birin tagi raba a be. ¹⁰ Esita to na me, a man naxa Hataki xee Morodekayi xon ma, a xa sa yi fala a be, ¹¹ «Mange xa walikee nun a xa mixi birin a kolon gine yo, xεme yo naxan sigama mange yire beenu mange xa a xili, na kanyi lanma seriye ki ma a xa faxes. Xa mange sa tin, a a xa sawuri xεema daaxi itala a be, a noma dipede na kanyi ma. Kono a xi tongo saxan nan ya, mange mu n xili!»

¹² Hataki to na fala Morodekayi be,
¹³ Morodekayi naxa Esita yaabi, a naxe, «Esita,

hali i to na mange nan xɔnyi, i naxa a maɲɔxun de a i keren noma kiside Yuwifie ya ma. ¹⁴ Xa i dundu yi fe ma, saabui gbete minima ne Yuwifie be, kɔɔ i tan nun i xabile halakima ne. Nde a kolon xa i findixi mange gine ra yi lɔxɔe yati yati nan ma fe ra?»

¹⁵ Na kui Esita naxa Morodekayi yaabi yi wɔyenyi ra, ¹⁶ «Siga, i sa Suse Yuwifie birin malan, wo xa sunyi suxu n be. Wo naxa ye min, wo naxa wo dege yanyi saxan nun kɔe saxan bun ma. N tan nun n ma konyie fan sunyi suxuma na ki ne. Na dangi xanbi, n sigama ne mange yire, hali tɔnyi to dɔxɔxi na ma. Xa e n faxa, awa yire.» ¹⁷ Na temui Morodekayi naxa Esita waxɔnfe raba, alɔ a fala a be ki naxe.

5

Esita sigafe mange Asuyerusu xɔn ma

¹ Sunyi xi saxan nde, Esita naxa a maxiri mange gine dugie ra, a sa siga mange yire. Mange nu dɔxɔxi a xa kibanyi kui, a ya tixi naade ra. ² A to mange gine Esita to, a tixi naa, a xa fe naxa rafa a ma. Mange naxa a xa sawuri xɛɛma daaxi itala a be, Esita naxa a belexe din na sawuri xunyi ra. ³ Mange naxa a maxɔrin, «Mange gine Esita, munse niyaxi? I wama munse xɔn ma? N mu tondima, hali i wama n ma mangeya tagi nan xɔn ma.»

⁴ Esita naxa a yaabi, «Mange, xa a sa i kenɛn, n wama a xɔn ma wo nun Haman xa fa n xɔnyi to, won birin xa won dege a fanyi ra i xa binye bun ma.» ⁵ Mange naxa xɛɛra rasiga Haman ma keren na, alako e xa sa Esita waxɔnfe raba.

⁶ Mange nun Haman naxa siga Esita xonyi, e e dege yire keren. E nu na weni minfe temui naxe, mange naxa Esita maxorin, «Esita, i wama naxan xon ma, a fala n be. N mu tondima. I waxonfe na munse ra? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma, n a soma ne i yi ra.» ⁷ Esita naxa mange yaabi, a naxe, «N wama naxan xon ma, ⁸ xa i bara tin a ra, a xoli n ma wo nun Haman man xa fa n xonyi tina. Na temui, won na ge won degede, n na n waxonfe falama i be.»

⁹ Na loxoe Haman nu seewaxi ki fanyi, konoo a to Morodekayi to mange xa banxi sode de ra, a bope naxa te a jaaxi ra, barima Morodekayi tondixi a binyade, a mu gaaxuxi a ya ra fefe ma. ¹⁰ Na kui Haman naxa a sabari, a gbilen a xonyi. Menni a naxa a booree nun a xa gine Seresi xili. ¹¹ A naxa a yete igbo folo a xa naafuli xa fe ra, a xa di wuyaxi xa fe ra, nun a tide xa fe ra, mange naxan fixi a ma kuntigie nun mangedia tagi.

¹² Haman naxa a fala e be, «Safe na birin xun ma, mange gine Esita n tan keren nan xili, a muxu nun mange xa sa muxu dege a xonyi to. Tina fan, muxu man sigama ne naa. ¹³ Konoo na birin mu findima seewe ra n be, danmi n na Yuwif Morodekayi toma mange xa banxi sode de ra.»

¹⁴ A xa gine Seresi nun a booree naxa a fala a be, «I naxan nabama, tina geesege, i xa wuri kuye nongon ya tongo suuli ti, i fa mange mayandi Morodekayi xa gbaku na kon na. Na kui wo nun mange sigama ne Esita xonyi seewe kui.» Na fe

naxa rafan Haman ma ki fanyi ra, a fa na wuri ti naa.

6

Mangε Morodekayi binyafe

¹ Na kεε ra mangε mu nε xide. A naxa xεεra rasiga bukie tongode naxee nu findixi mangεya xa taruxui ra. Na naxa xaran mangε be. ² E naxa fe nde xaran Morodekayi xa fe ra. A nu bara a kolon mangε banxi kantamae Bigitana nun Teresi nu wama mangε Asuyerusu faxafe ne. ³ Na kui mangε naxa a xa batulae maxorin, «Won Morodekayi binya di na fe ma?» Mangε xa batulae naxa a yaabi, «Fefe mu nu raba a be sinden.»

⁴ Mangε man naxa e maxorin, «Nde baxi sode n ma banxi kui yakosi?» Haman nu bara so mangε xonyi, alako a xa a mayandi Morodekayi xa gbaku wuri ma, naxan nu bara γε tide naa.

⁵ Na na a ra mangε xa batulae naxa mangε yaabi, «Haman nan be.» Mangε naxa a fala e be, «A xa fa n yire.» ⁶ Haman to so, mangε naxa a maxorin, «Mixi nde na n wama naxan binyafe ki fanyi. N lan n xa munse raba na kanyi be?» Haman naxa a mapoxun a boje ma, «Mixi gbete mu na mangε wama naxan binyafe bafe n tan na.»

⁷ Na kui Haman naxa mangε yaabi, «Mangε, i wama mixi naxan binyafe, ⁸ a lanma mangε dugi, mangε bara naxan nagoro a ma, a xa na ragoro na mixi ma. E man xa fa soe nde ra i bara dεxε naxan fari, mangε tεnxuma saxi naxan ma. ⁹ I xa mixi xungbe nde xa na dugi ragoro na mixi ma, i wama naxan binyafe. A na te soe fari, boore

xa a rapere taa kui, a xa siga masenyi ti ra, <Wo a mato mange naxan nabama mixi be, a wama naxan binyafe.>»

¹⁰ Awa, mange naxa a fala Haman be, «I xulun, i sa dugi nun soe tongo, i fa i xa woyenyi birin nakamali Morodekayi be, na Yuwifi naxan dɔxɔma mange xa banxi sode de ra. I naxa nɛemu i fala xui sese ma.» ¹¹ Na temui Haman naxa sa dugi nun soe tongo. A naxa mange dugi ragoro Morodekayi ma. Morodekayi to te soe fari, Haman naxa soe rapere taa kui a masenfe ra pama be, «<Wo a mato mange naxan nabama mixi be, a wama naxan binyafe.>»

¹² E to ge na rabade, Morodekayi naxa gbilen mange xa banxi sode de ra, Haman tan naxa a xulun sigafe ra a xɔnyi, a yatagi ixɔnɔxi.

¹³ Haman to na birin fala a xa gine Seresi nun a defanbooree be, e naxa a yaabi, «Xa yi Morodekayi, Yuwifi bɔnsɔe na a ra, i mu nɔma tide a kanke. I fama ne i yete xun nakanade tun!»

¹⁴ Na temui yati mange xa mixi ndee naxa fa a xilide, a xa siga mange gine Esita xɔnyi a degede.

7

Esita xa mayandi

¹ Mange nun Haman naxa siga mange gine Esita xɔnyi e degede. ² Na sigɛ firin nde kui, mange nu weni minma temui naxe, a man naxa gbilen Esita maxɔrin na, «Esita, i wama naxan xɔn ma, a fala n be alako n xa na raba. Munse xoli i ma? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xɔn ma, n a fima ne i ma.»

³ Mange gine Esita naxa a yaabi, «Mange, xa i sa tin, n wama fe naxan xɔn ma, i xa n tan nun n bɔnsɔɛ rakisi. ⁴ N tan nun n ma mixie bara mati, alako muxu xa halaki, muxu xa faxa, muxu xa jɔn feo. Xa e muxu mati konyie gbansan nan na nu, n mu fefe falama i be nu, n dunduma ne tun, barima na fe mu xɔrɔxɔ nu han n xa mange tɔɔrɔ.»

⁵ Mange Asuyerusu naxa mange gine Esita maxɔrin keren na, «Nde suusaxi yi fe mɔoli maɔɔxunde? Na kanyi na minden?» ⁶ Esita naxa a yaabi, «Muxu yaxui xungbe, naxan wama muxu tɔɔrɔfe, na findixi yi Haman mixi kobi nan na.» Haman to na wɔyenyi me, gaaxui naxa a suxu a jaaxi ra.

⁷ Mange bɔje naxa te, a mini tande ma. Haman to a kolon mange jan bara nate tongo a xa fe ra, a naxa lu mange gine Esita fe ma, a xa a mayandi a xa a rakisi. ⁸ Haman to a felen mange gine Esita bun ma, mange so temui nan na ki kelife tande ma. Mange naxa sɔnxɔɛ rate, «Yi xeme na munse rabafe yi ki? A man wama dutunfe mange gine Esita nan ma n ya xɔri n ma banxi kui?» Mange fefe na wɔyenyi fala, mixie naxa Haman yatagi makoto, e a xanin.

⁹ Xarabona, mange xa mixi nde, naxa a fala mange be, «Haman jan bara wuri ti a xonyi, a nu wama Morodekayi gbakufe dennaxe, Morodekayi naxan nu bara mange rakisi. Na wuri ite nɔngɔn ya tongo suuli.» Awa, mange naxa a yamari, «Haman xa gbaku menni ne.» ¹⁰ Na na a ra Haman naxa gbaku na wuri ma, naxan nu tixi

Morodekayi xili ma a faxafe ra. Na dangi xanbi, mangε bɔɲε naxa goro.

8

Yuwifie xunnakeli sɔɔfe

¹ Na lɔxɔε mangε Asuyerusu naxa Yuwifie yaxui Haman xa se birin fi mangε gine Esita ma. Morodekayi naxa a yetε masen mangε bε, barima Esita nu bara a fala mangε bε a Morodekayi findixi a taara nan na. ² Mangε naxa a xa tɔnxuma ba a yetε belexε ra, a naxan nasuxu Haman yi, a a so Morodekayi yi ra. Esita naxa Haman harige birin taxu Morodekayi ra.

³ Na temui Esita naxa a mafelen mangε bun ma, a a mayandi a naxa Haman Agagaka waxɔnfe kobi raba Yuwifie ra. ⁴ Mangε naxa a xa mangeya sawuri xεema daaxi itala Esita mabiri. Na nan a niya Esita naxa keli a ti a ya i. ⁵ A naxa a masen a bε, «Mangε, xa i tin, xa n ma fe rafan i ma, xa i bara nate tongo, xa i n xanuxi yandi i xa kεedi sεbe naxan Hamεdata xa di Agagaka Haman xa yaamari kanama, yaamari naxan fi Yuwifie faxafe ra i xa mangeya birin kui. ⁶ N tan mu nɔma n ya tide n ma mixie ra tɔɔre nun gbaloe xa e sɔɔ.»

⁷ Awa, mangε Asuyerusu naxa a masen mangε gine Esita nun Yuwifi Morodekayi bε, «N bara Haman faxa, barima a nu wama Yuwifie halakife nε. N man bara Haman harige fi Esita ma.

⁸ Yakɔsi wo naxan nabama, wo xa kεedi sεbe n xili ra, naxan nɔma Yuwifie xa fe fande. Wo xa n ma mangε tɔnxuma sa a ma, barima xa

n ma tɔnxuma na a ma, na yaamari mu nɔma masarade.»

⁹ Na lɔxɔe yati, e naxa sebelitie maxili. Morodekayi naxa yaamari fi e ma naxan nabama Yuwifie xa fe ra. E naxa na bataaxe sebe mange rasimae, gominæ, nun mangedi birin ma naxee nu na bɔxi kemε mɔxɔɾen nun solofere xun ma, kelife Inidya ma, han Etiyopi. Kankan gbe nu sebeɔi a xa sebeli ki ma nun a bari xui ra. Yuwifie fan naxa e gbe soto e xa sebeli ki ma nun e bari xui ra. Na raba kike saxan nde ne, kike naxan xili «Sifan,» na xi mɔxɔɾen nun saxan nde lɔxɔe. ¹⁰ Na bataaxe naxa sebe mange xili ra, a xa tɔnxuma naxa sa e ma. Xɛera naxee nu lan e xa bataaxe rasanba, nee naxa siga e gi ra mange xa soe fanyie fari.

¹¹ Mange xa keedi a masen ne, Yuwifie nɔma e malande e xa e yete xun magere. Xa mixi yo wama e gerefe, mange bara tin Yuwifie xa e faxa, e nun e xa ginεe nun e xa die. E man nɔma e harige birin tongode. ¹² Yi yaamari nu lanxi a xa raba mange Asuyerusu xa mangeya birin kui, Ada kike, je kike fu nun firin nde, a xi fu nun saxan nde ma. ¹³ Na yaamari nu sebeɔi keedie ma, bɔxi yo bɔxi xa e gbe soto alako birin xa a kolon, Yuwifie fan xa redi e gbeɔxode e yaxuie ma. ¹⁴ Mange to yaamari fi, xɛerae naxa siga e gi ra mange xa soe fanyie fari. Yi yaamari naxa xaran Suse mangataa kui.

¹⁵ Morodekayi naxa mini mange xa banxi kui, mange dugi fɔɔre nun a fiixe ragoroxi a ma, mange tɔnxuma xɛema daaxi dɔxɔxi a xun ma, nun donma xungbe gbeeli ragoroxi a ma.

Susekae birin naxa sɛɛwa, e e xui rate ɲɛɔxinyi kui. ¹⁶ Yuwifie naxa sɛɛwa ki fanyi ra e xa xunnakeli xa fe ra. ¹⁷ Yire birin nun taa birin mangɛ xa yaamari xaranxi dɛnnaxɛ, Yuwifie naxa xulunyi ti sɛɛwɛ kui. Mixi wuyaxi naxee kelixi si gbɛtɛɛ ya ma, e naxa e yetɛ findi Yuwifie ra, barima e nu bara gaaxu e ya ra.

9

Yuwifie yaxuie faxafe

¹ Ada kike fu nun firin nde, xi fu nun saxan nde to a li, mangɛ xa yaamari nu lanma a xa raba. Na ɔɔɔɛ ma Yuwifie yaxuie nu wama e masɔtofe, kɔnɔ fee naxa masara, Yuwifie naxa nɔ e ra. ² Mangɛ Asuyerusu xa mangɛya yire birin, Yuwifie naxa e malan e yaxuie gereɔe. Mixi yo mu nɔ tide e ya ra, sie birin naxa gaaxu. ³ Bɔxi birin mangɛdie, mangɛ rasimae, gominae, nun mangɛ xa mixie naxa Yuwifie mali, barima e nu gaaxuxi Morodekayi ya ra. ⁴ Morodekayi nu bara findi mixi xungbe ra mangɛ banxi kui. A xili fanyi naxa yire birin li, a tide xun nu masama tun. ⁵ Na na a ra Yuwifie naxa e yaxuie bɔnbɔ santidegɛma ra, e e faxa. E naxa e waxɔnfe birin naba e yaxuie ra.

⁶ Yuwifie naxa mixi kɛmɛ suuli faxa Suse mangataa. ⁷ E man naxa Parasandata, Dalifon, Asipata, ⁸ Porata, Adaliya, Aridata, ⁹ Paramasata, Arisayi, Aridayi, e nun Fayesata birin faxa. ¹⁰ Na mixi fu findi Hamɛdata xa di Haman xa die nan na, Yuwifie yaxui. E naxa na mixie faxa, kɔnɔ e mu mixi yo harige tongo.

¹¹ Na loxɔe yati, mange naxa a kolon mixi naxan xasabi faxaxi Suse mangataa. ¹² Mange naxa a fala mange ginε Esita be, «Yuwifie bara mixi keme suuli faxa Suse mangataa, a nun Haman xa di fu. Xa e bara na mooli raba yi taa kui, e munse rabaxi yire gbeteε n ma mangeya kui? Kono i wama naxan xon, n na rabama ne i be. I waxonfe na munse ra di? Na birin nabama ne i be.» ¹³ Esita naxa a yaabi, «Xa i bara tin, Yuwifi naxee na Suse, e man xa no e gbepoxode tina. Haman xa di fu xa gbaku wuri ma.» ¹⁴ Mange naxa yaamari fi a xa raba alo Esita a falaxi ki naxe. Na yaamari naxa xaran Susekae be. Haman xa di fu fan naxa gbaku wuri ma. ¹⁵ Ada kike xi fu nun naani nde ra, Yuwifie man naxa e malan, e xeme keme saxan faxa taa kui, kono e mu e harige yo tongo.

¹⁶ Yuwifi naxee nu na boxi gbeteε ma, nee fan naxa e malan, e yetε xun magerede e yaxuie ma. E naxa e yaxui mixi wulu tongo solofere a nun suuli faxa, kono e fan mu nee harige yo tongo. ¹⁷ Na birin naba Ada kike xi fu nun saxan nde ne. A xi fu nun naani nde ra, Yuwifie naxa e malabu seewe kui, e xulunyi ti. ¹⁸ Yuwifi naxee nu na Suse, nee naxa e yaxuie gere na xi fu nun saxan nde nun fu nun naani nde ma. E naxa e malabu seewe kui a xi fu nun suuli nde loxɔe, e xulunyi fan ti. ¹⁹ Na nan a toxi Yuwifi naxee na daaxae, nee xulunyi tima Ada kike xi fu nun naani nde ma seewe kui, kankan a doxo boore bupama na temui.

²⁰ Morodekayi naxa na fe birin sebe bataaxee kui Yuwifie ma, naxee nu yire makuyee nun yire makoxie Asuyerusu xa mangeya kui. ²¹ A naxa

a seβε, Yuwifie xa Ada kike xi fu nun naani nde nun a xi fu nun suuli nde findi sali lɔxɔee ra ɲe yo ɲe, ²² barima e e yete soto e yaxuie yi ra na temui ne, e xa tɔɔre findi ɲelɛxinyi nan na, e xa sunnunyi findi seewe nan na. Na lɔxɔee a lan ne e xa e dɔxɔbooree buɲa, e man xa setaree ki. ²³ Yuwifie naxa Morodekayi xa yaamari suxu, na naxa findi naamunyi ra e be ɲe yo ɲe.

²⁴ E na birin naba ne barima Hamedata Agagaka xa di Haman, Yuwifie yaxui, nu bara wa Yuwifie birin halakife. A nu bara ɲeli bonbo, naxan xili Puri, alako a xa e halaki, a xa e sonto.

²⁵ Kɔnɔ Esita nu bara siga mange yire. Mange naxa keedi seβε yi ki, «Haman nu wama fe ɲaaxi naxan nabafe Yuwifie ra, na xa gbilen a ma. A xa die fan xa gbaku wuri ma.» ²⁶ Na nan a toxi yi lɔxɔee xili falama «Purie,» barima e bari xui ra e ɲeli xili falama, «Puri.» Bataaxe seveli to kamali na ki, ²⁷ Yuwifie naxa na lɔxɔe firinyie findi sali lɔxɔee ra. Na naxa findi naamunyi ra e tan nun e bonsoe be, nun mixie be naxee soma e xa diine kui. E xa yi lɔxɔe firinyie binya ɲe yo ɲe, e xa fe birin naba alɔ Morodekayi a yamari ki naxe.

²⁸ Ne naxee sa fama, Yuwifie xa denbayae naxee na yire birin, e xa yi Puri lɔxɔee binya, alako e tan nun e bonsoe naxa neemu yi fe dangixi ma.

²⁹ Awa, Abixayili xa di Esita, naxan findixi mange gine ra, a nun Morodekayi, e naxa yi bataaxe mange daaxi firin nde seβε Puri Sali xa fe ra. ³⁰ E naxa bataaxee rasiga Yuwifie birin ma, naxee nu na mange Asuyerusu xa boxi keme mɔxɔɲen nun solofere birin kui, alako mixie xa ɲere bonesa nun tinxinyi kui. ³¹ E man naxa a

masen Yuwifie be, e xa Puri Sali loxoe raba a waxati yati ma, alo Morodekayi nun mange gine Esita e yamarixi ki naxe. E tan nun e bonsoe birin xa sunyi suxu, e xa Ala maxandi. ³² Mange gine Esita xa yaamarie Puri salie xa fe ra, na naxa findi seriye ra, e fa sebe yi kitaabui kui.

10

Morodekayi nun mange Asuyerusu senbe

¹ Mange Asuyerusu naxa duuti maxili mixi birin ma, kelifa xare ma han surie ma. ² Mange senbe nun a xa limaniya birin sebexi Perise nun Mediya mangae xa taruxui kui. Morodekayi tide gbo ki, na fan sebexi na kui. ³ Morodekayi Yuwifi naxa findi mange Asuyerusu xa mixi xungbe ra, a man naxa findi mixi kende ra Yuwifie be. E naxa a xanu ki fanyi, barima a nu wali fanyi rabama e be alako Yuwifie xa fe xa siga yare ma.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2